

Svatých obcování

Převod materiálu
Marta Sedláčková
Pořadí v lekci
42

Téma

Církev jako společenství solidarity a sounáležitosti — rodina Boží poskytuje oporu ve všech oblastech života.

Cíle

- Děti poznávají aspekty veškeré Páně pomocí předmetů, které jsou s ní spojeny; vnímají tak společenství svatých jako společenství rodiny Pána Ježíše.
 - Děti slyší příběh o povzbudivém společenství soužasníků i napříč vřky.
 - Děti skrze své jméno přemýšlejí o těch, kdo je povzbuzují ve víře. Děti se učí solidaritě.
-

Pro učitele

Biblický text: Žd 12,1–2a (+11.kap.) + Sk 2,37–47

Poznámky k textu

K výpovědi kréda

- **Obcování** — je třeba vysvětlit i z čistě jazykového hlediska, v běžném použití se běžně nevyskytuje, v některých překladech Kréda se říká „vším společenství svatých“. Obcování je sdílení, společenství, sbor — pro děti je možno vysvětlit příbuzným slovem „obec“, nebo „obecenství“, případně také upozornit na to, že se slovem „obec“ v některých církvích nazývají sbory, farnosti. V biblické mluvě je obcování také slovem pro sex.
- **Svatých** — pokud se v Bibli mluví o svatých, svatosti, atd. — je to vždycky svatost odvozená od Boha. Nejde o nějakou vlastní kvalitu lidí, resp. církve, ale o kvalitu přicházející z vnějšku, která pak působí i proměnou vnitřní. Svatost je přisobení milosti Boží. Obrazně řečeno — svatý, to není superstar a vítěz v boji o bezhříšnost, to je v nejlepším případě zrcadlo, které odráží odlesky Boží svatosti. V biblických textech je to také název pro křesťany (dříve než vzniklo slovo křesťan, kristovec).
- **Výpověď obsahuje tři důrazy, které se na jednom místě a v symbolickém konání spojují:**
 1. **Obcování svatých (všci)** — to je jeden ze způsobů, jak výpověď pochopit — je sdílení „statků spásy“, darů Kristovy milosti. V Krédu vyznáváme, že se podílíme na Kristově životě, na jeho údu, že dostáváme dary jeho Ducha. Jak Kristus žil, zemřel a vstal z mrtvých — to není jen starodávný příběh, ale děj, který nás proměňuje, který společně sdílíme, který přetváří náš život (jednotlivce i církve). V užším, „hmatatelnějším“ smyslu se vztahuje na svátosti.
 2. **Obcování svatých napříč prostorem a časem** — tato výpověď je výzvou k jednotě — když vyznáváme společenství svatých, vyznáváme, že naše existence jako jednotlivých křesťanů a jednotlivých sborů je spojena s ostatními křesťany v našem sboru, našem městě, v naší zemi, po celé Zemi. Tato ekumena není omezena místně, není také omezena časem — jsme spojeni se všemi, kteří nás přecházeli, i s těmi, kdo přijdou po nás. V klasických formulacích se mluví

o „církvi zvířetné“ a „církvi bojující“, která tvoří jednu církev; v eucharistických modlitbách je tradičně připomínána celá řada svatých víry (biblických i z církevních dějin), v evangelickém prostředí je u věřících Pán v modlitbě běžná připomínka společenství s těmi, „kteří tu s námi stáli, a nyní jsou v pokoji u tebe“ (dříve na sborové společenství v rase).

3. **Obcování svatých souasník?** — tady získává obcování (důležitý kontakt lidí) své praktické dopady. Společenství svatých, tzn. v Bohu věřících a doufajících, je bratrské a solidární, je to společenství závazné. Dobře to ukazuje zpráva o prvním sboru v Jeruzalémě z knihy Skutků apoštolských, protože je pravděpodobně popsán spíše ideál a cíl (o problémech se ve Skutcích dočítáme také, nejen mezi řádky). Svatí se dělají o chleba, o to, co je potřebné k životu, jejich milosrdenství přesahuje ven. V církvi toto zaměření přetrvává, i když v různých podobách — ať to bylo z počátku rozdělení zbylých porcí pro chudé, kteří nemohli přijít do sboru, přes různé církevní špitály a chudobince, po veskrze souasnou diakonii a pastorační péči o okrajové členy společenství i členy sboru, a také sbírku v našich bohoslužbách. Mimochodem — tuto spojitost bychom mohli zdůraznit, kdybychom alespoň občas sbírku provedli v těsné blízkosti věřících Páně, ohlášek a přímluvné modlitby, nikoliv jako „příspěvek při vycházení“.

- **Věřících Páně** — je místem, kde se všechny tyto důrazy protínají, kde manifestují jako živé a životodárné. Zde se nám **Ježíš Kristus nejviditelněji dává**, zahrnuje nás do svého života, smrti a vzkříšení. Připomínáme si v modlitbách „**oblak svatých**“, společenství se všemi svatými. (Nevztahuje se samozřejmě jen na ty „svatě zrozené“, stejně důležité jsou „obyčejní“ věřící lidé. Na druhé straně bychom si měli více uvědomovat, že naši předci ve víře nejsou jen biblické postavy a pak až my, ale nepřerušovaná řada svatých Božích lidí v celých dějinách.) Těto nedílnou součástí je **solidarita** a pomoc navzájem i navenek.

J. M. Lochman k tomu říká: „V této svátosti se příkladným způsobem odhaluje dar a šance obecnosti svatých.“

- Pro „svatých obcování“ najdeme v Bibli další obrazy, které tuto výpověď pomáhají uchopit, jsou názornější — církev jako tělo Kristovo (1Kor 12,12nn), nebo Boží rodina (Ef 2,19), rodina víry (Gal 6,10). Pro děti jsou vhodné.

K příběhu

K vyprávění a jako inspiraci jsme vybrali dva biblické texty — z dopisu Židům, který ilustruje především společenství svatých věřících napříč věky, a text ze Skutků, který popisuje příkladný způsob společenství souasníků. Jejich společnou základnou je účast na příběhu Ježíše Krista. Příběh pro vyprávění je „vymyšlený“ — tak, aby sloužil textům biblickým:

- **List Židům, 11. kap. a především obraz z kap. 12,1–2 b.**

Autor využívá i dnes dříve srozumitelného obrazu běžického závodu. Je tu start a pak cíl, mezi tím náročné běh, který si žádá vytrvalost. Není to nic jednoduchého, pokud člověk vyběhne za Ježíšem Kristem (to je v tomto obrazu jakýsi „vodič“, vytvořil trasu závodu), není snadné doběhnout bez zadýchání a klopýtání. To, co nás drží na té cestě, je kromě toho, že sledujeme pelivé znění („s pohledem upřeným na Ježíše“), je i to, že stejnou cestou s námi běží velké množství stejných zaujatých závodníků, kteří nám nejen nenastaví nohu, ale naopak nás podeprou. (Obraz bychom mohli rozvinout i tak, že někdo s námi ještě běží na dráze, jiní již „jen“ fandí z tribun.)

Všimněte si, jak v jedenácté kapitole jsou popisovány „úspěchy“ (Žd 11,33–35) i „neúspěchy“ (Žd 11,35–38) věřících lidí, ukazuje se, že ve společenství s ostatními napříč věky nás mohou podpořit nejvyšší zkušenosti těch, kteří se spolehli na Boha.

- Skutky apoštolské, 2,37–47

Popis společenství svatých, které se zakládá na daru Ducha svatého, na povolání od Ježíše Krista uskutečným křtem. Duchovními dary jsou také učení apoštolů, modlitby, chvály, zázraky a znamení, lámání chleba (eucharistie). Společenství solidarity se demonstruje ve sdílení majetku, dělení o jídlo, to, že jsou rádi spolu.

Byl sbor ze Skutků komuna na způsob klášterního řádu, kde nikdo nemá vlastní majetek, jen ten společní, který patří všem, „řádu“? Z textu Skutků to nevyplývá, viz Ananiáš a Safira — jejich problém nebyl v tom, že by neodevzdali všechno (mohli si ponechat, kolik chtěli), ale že řekli, že odevzdali všechno. Podstatné není to, zda první křesťané sdíleli všechno nebo jen část, ale to, že ve sboru našli novou rodinu, byli jako jedno tělo — pečující o druhé a závislí na jejich péči. Křesťanství, z něhož je vyloučeno solidární společenství, je nesmysl.

Úskalí

Úskalí výpovědi

Svatí — biblický text hovoří jasně, jde o ty, kteří se podílejí na Božích věcech. Co se svatými, jak je uznává římsko-katolická církev? Pozitivně — vnímat je jako ty, kdo nějakým příkladným způsobem odrážejí Boží slávu, jsou příkladem pro žijící věřící. A co přímluvy svatých? V pozitivním smyslu je to domyšlené „svatých obcování“ napříč hranicemi času — tak jako se za nás přimlouvají naši bratři a sestry v kostele, přimlouvají se za nás ti, kteří nás předešli k Bohu. Ano, úcta i přímluvy mohou nabýt bizarních rozměrů. Jsme svobodni vnímat na tom to dobré, a to, co zastiňuje Boha, odmítnout.

Úskalí přiblížení

Úskalí pochopení Skutků může nastat tam, kde bychom v nich viděli jediný správný ideál (musíš se nutně vzdát majetku, musíš nutně být každý den v kostele, atd.). Jestliže je však cílem, abychom byli s bratry a sestrami jedno tělo, jehož hlavou je Kristus, pak stačí „miluj, a dělej, co chceš“. Je možno v každé době tvořivě a nově hledat způsob, jak naplnit přikázání vzájemné lásky, Skutky jsou inspirace, vodítko. Ovšem to, že se o to pokusíme, není věc volby — to je závazek, ke kterému jsme povoláni.

Pro děti

Pro předškolní děti

S předškolními dětmi můžeme probrat „svatých obcování“ právě na příkladu věřícího Pána, protože je skvěle názorná. Téma věřícího Pána se hodí i pro celosborové bohoslužby s věřícími Pánem, kde téměř všechny potřebné „rekvizity“ máme k dispozici.

Pracujeme nejlépe na zemi nebo na velkém stole, kam všichni dobře vidí. Děti sedí okolo velkého šátku nebo ubrusu (ten by měl být krásný, vzácný, aby zdůraznil vzácnost věřícího Pána). Na šátek, pokud možno v tichosti, chystáme kalich s trochou vína, patenu s chlebem, případně ikonu Krista nebo svíčku, misku/košík na sbírku s penězi, obrázky biblických postav, postav z dějin, fotografie předků (bylo by skvělé, kdybyste měli fotografie příbuzných dětí), apod.

Děti se ptáme: Co to je? Co vám to připomíná? Vyber si jednu věc, kterou vidíš a něco o ní vyprávěj... Můžeme brát věci postupně do ruky. Vysvětlete třeba takto, dále rozveďte...

Minulý týden jsme si vyprávěli o církvi. Jak Ježíš řekl, že je dobré, když se scházíme s těmi, kdo v nás věří. Abychom věděli, co je pro tom scházení důležité, i proto nám dal ve své Pán.

Popisujeme (můžeme pivoň, ohmatat, popsat svůj vjem atd.), bereme do ruky a vysvětlujeme — chleba a víno nám Pán Ježíš dal, abychom věděli, že je tady s námi, zvláštním způsobem nám chce být blízko, jako je blízko chleba, který jíme. Je to chleba od Pána Ježíše. Vyprávíme si, co všechno Pán Ježíš dělal, a jíme chleba a pijeme víno, protože to všechno dělal i pro nás. Patříme do jeho rodiny.

Rozhlédněte se okolo — nejsme tady sami, máme tady rodiče, kamarády. Jsme společenství, jedna velká rodina pána Ježíše. Do této rodiny patří ti, kdo jsou tady s námi a můžeme si na ně sáhnout. (*Sáhnete si, pohleďte souseda.*) Ale patří sem i ti, kdo bydlí daleko od nás, na druhém konci světa (*ukazujeme obrázky*). Patří sem i ti, kteří žili před námi. (*Ukazujte biblické postavy, fotografie předků, atd., komentujte.*) Co myslíte, budou sem patřit i ti, co přijdou po nás? Vaše děti?

Co nám ještě zbylo? (*I tady misku/košík popište, popište peníze v něm.*) Košík na sbírku. Pročpak tu je? To proto, abychom věděli, že je moc důležité se dílit s ostatními, s těmi, kdo se mají ho. Vzpomínat na ně, pomáhat jim. Protože také oni patří do velké rodiny Pána Ježíše.

Varianty

Pokud takto pracujeme v bohoslužbách, mohou předem tyto přinášet rodiče nebo spolupracující osoby. Popisovat jednotlivé přinášené věci lze postupně. Může se mezi tím zpívat píseň, např. první sloka Radujme se vždy společně — děti se jí opakováním naučí. Pracujeme-li takto v bohoslužbách, následuje po tomto bloku samotná večeře Pán, bez ní by to bylo jaksi bezzubé, sbírka je přinášena na stůl Pán před modlitbou. Pokud ve vašem sboru děti nepřijímají, zvažte vhodnost pracovat takto s dětmi v bohoslužbách, protože tu vzniká jakýsi nepoměr, kdy je vše zaměřeno na děti, ale zároveň nejsou k vlastnímu dění připuštěny. Lze téma také probrat v neděli, a další týden (či při nejbližší příležitosti) nepřijímajícím dětem dát při večeři Pán nějakou roli — vybírají sbírku, sami přispívají nějak pro druhé, přinášejí chleba a víno, přinášejí do kruhu fotografie nebo obrázky svých předků, biblických a historických postav, atd.

Pomůcky

Kalich s vínem, patena s chlebem, košík na sbírku se sbírkou (alespoň symbolicky několik mincí), fotografie a obrázky biblických, historických postav, fotografie předků, krásný šátek či ubrus.

Případně svíčku a sirky, ikonu Krista — navrhuji ikonu proto, že není příliš realistická — je to slavnostní znázornění Kristovy podoby — nemá ukazovat, jak Kristus vypadal, ale sdělovat, jaký je, co pro nás dělá, pomocí specifického výtvarného rukopisu.

Pro mladší děti

Apokryfní příběh na motivy Sk 2 a Žd 12. Je psán jako povídka o rozhovoru dvou mužů, využijte však svobodně její motivy např. k tomu, abyste rozehráli rozhovor jako divadlo, se dvěma loutkami, různými pokrývkami hlavy, které rozliší postavy, obrázky flanelografu, atd. Důležité jsou rozhovory, popisy můžete vynechat.

V místním křesťanském sboru sedí dva presbyteři. Mají zrovna službu, připravovali prostory, které jim poskytuje jeden bohatší bratr ve svém nájemním domě a kde se schází společenství těch, kdo uvěřili v Pána Ježíše Krista. Teď se posadili na nízké lavice a oba si vytáhli drahocenné svitky, na kterých mají opisy vyprávění a dopisy, které kolují po církvi. Oba občas promlouvají ke shromážděným bratřím a sestrám a tyto chvíle nad Písmem jim poskytují cennou možnost, jak proniknout do zvěsti o Ježíši Kristu a jeho následovnících.

Po chvíli ticha se ozve jeden z nich: „?tu si tady v knize Skutk? apoštol?. Víš, nevím te?, jestli mám být veselý nebo smutný. Poslouchej: ,Ti, kte?í p?ijali jeho slovo, byli pok?t?ni a p?idalo se k nim toho dne na t?i tisíce lidí. Vytrvale poslouchali u?ení apoštol?, byli spolu, lámali chléb a modlili se. Všech se zmocnila báze? , nebo? skrze apoštoly se stalo mnoho zázrak? a znamení. Všichni, kte?í uv??ili, byli pospolu a m?li všechno společné. Prodávali sv?j majetek a rozd?lovali všem podle toho, jak kdo pot?eboval. Každého dne pobývali svorn? v chrámu, po domech lámali chléb a d?lili se o jídlo s radostí a up?ímným srdcem. Chválili Boha a byli všemu lidu milí.“ — To je, co! To musela být doba! T?i tisíce lidí v jeden den! Všechno m?li společné, každý den v chrámu, d?lili se. Nádhera... Jenže pak si vzpomenu na to naše společenství. Je nás jen tolik, abychom se vešli do této místnosti, sejdeme se jednou za týden st?ží všichni, a víš, jak to mezi námi vypadá — jednou si ženské nemohou p?íjít na jméno, protože p?išly ve stejných šatech, podruhé proto, že se pomluvily, pot?etí zas n?jaká malichernost kv?li d?tem, chlapi si zas závidí to málo, co mají, lepší kšeft nebo v?tší úlovek ryb... Jsem z toho n?kdy vyložen? nešťastný. Copak je tohle n?jaké společenství, rodina Kristova?“

Jeho společník, starší muž s plnovousem, lehce vzdychne: „Chápu t?, n?kdy na to naše společenství není radostný pohled...“

„Vi?“ ?íká ten mladší. „Svatí a dob?í bychom m?li být — ale všechna svatost se vytratila!“

„A to zas ne,“ oponuje starší společník. „Svatost se nevytratila. Jediný svatý je B?h, a my — r?zn? zašpin?ná zrcadla, která tu jeho svatost odrážíme. Tu lépe, tu h?e. Ale neztrácej nad?ji, víra v Pána Ježíše Krista nás p?ece prom??uje a drží. Povím ti o jednom obraze, který m? vždycky pot?ší. Ty víš, že jsem jako mladý hodn? sportoval...“

„No ano, však pořád vypadáš k sv?tu,“ sm?je se mladík.

„Život víry je jako závod. Ale ne jako b?h na krátkou vzdálenost, kdy se rozb?hneš a už jsi v cíli. Víra, to je, jako když b?žíš maraton. P?kn? dlouhá štreka. Takže co chvíli jsi vy?erpaný, sotva popadáš dech, a když ho chytíš, tak se zas pereš s terénem, tu bahno, tu šílený kopec, n?kdy ani nevíš p?esn?, kudy vede cesta. Ale když už nem?žeš, klopýtáš, koukneš se kolem sebe a vidíš spoustu lidí, kte?í b?ží stejným sm?rem. A to t? tak povzbudí, že se vzbudíš a b?žíš dál, dál až do cíle. Víš, já si vždycky p?edstavuju, jak se mnou na té cest? víry b?ží celý náš sbor, a k?es?ané z okolních obcí, i ti, co bydlí v ?ím? i ti ze Špan?lska, co o nich ob?as p?ijdou zprávy až k nám. Je to spousta lidí. Jak n?kdo zakopne, hned se najde n?kdo, kdo mu podá ruku, jak n?kdo nem?že, podpírají ho. A víš, co si ještě p?edstavuju? Kolem stojí strašn? moc divák?, kte?í fandí, podávají ob?erstvení, pití, chvíli b?ží s námi...“

Mladíka ten obraz zaujal: „To se mi líbí, já to úpln? vidím! Jak tam stojí sta?í?ký Abraham a k?i?í: ,Do toho, do toho! Když jsem to zvládl já ve sto letech, dáš to taky!‘ A vedle stojí Sára a s úsm?vem podává ob?erstvení. A Noe s rodinou a se zví?aty, a Mojžíš i s rodi?i a sestrou, a celý národ Izrael, a král David — ten pro povzbuzení tan?í a zpívá žalmy, a všichni ti mu?edníci z ?íma, co trp?li pro Krista, ti ukazují, jak nám drží palce...“

„Teda, ty ses do toho vžil,“ sm?je se starší muž. „I u nás ve sboru je to tak, ženské, co se pohádaly, uvidíš pak, jak jdou s hrncem polívky k té vdov? se ?ty?mi d?tmi, tuhle jsem slyšel, jak Marcus nabídl tomu novému, co p?išel do m?sta, místo ve své díln?, jindy bez ?e?í dají dar na sbírku pro postižené zem?t?esením v Malé Asii, a jak se umí povzbuzovat ve ví?e v Pána Ježíše — to ty ?asto ani nevíš, ale já se to ob?as doslechnu, když se mi n?kdo p?ijde sv??it. A pro všechny k?es?any, kte?í p?icházejí do našeho m?sta, je sbor n?co jako rodina. A pořád si umíme odpoušt?t.“

Oba muži pak ml?ky chystají kalich, chléb a víno. Ve?er se ve shromážd?ní bude slavit ve?e?e Pán?.

„Povzbudil jsi m?,“ ?íká mladík, „myslím, že to s tím závodem budeš muset ?íct n?kdy v kázání.“

„Jsme jako rodina,“ ukazuje starší společník na stůl s chlebem a vínem. „A tady se sejdeme u jednoho stolu s hlavou naší rodiny, s Pánem Ježíšem Kristem. Jedině tak neztrácím nikdy naději.“

Usmějí se na sebe a vyjdou ven, aby přivítali přichozí.

Pro starší děti

Varianta 1

Slavíte svůj svátek? Proč se slaví svátek? *(Navazovací bod ze zkušenosti má děti dovést k tomu, že se v běžném životě požívá/požívalo se svatými, se vzpomínkou na ně. V některých evangelických rodinách se svátky neslaví, jinde ano, spolužáci jistě — může se rozvinout i zajímavá debata — proč ano, proč ne? Nabízíme pozitivní význam svátku/jmenin.)*

Po kom máte jméno? Po biblické postavě, po někom slavném z dějin, po příbuzném? Jsou různé motivy, proč se dávají jména, a některé důvody jsou spojené s naší vírou — protože mají zajímavý význam (Anna — milostiplná), jsou po příbuzném (zbožný staříček), po známých (kamarád rodiče, co uvěřil v Krista a je příkladem víry). V evangelickém prostředí jsou i bývala velmi běžná biblická jména, v katolickém pak „světecká“. — Jde vždy o nějakou připomínku vzácné postavy, která má povzbuzovat nositele jména svědeckým vírou, příbehem svého života. Když se pak slavil svátek, slavil a připomínal se především původní nositel. Příkladem se tím: Buď jako tvůj jmenovec — on/ona je dobrý příklad víry, odhodlaného života, atd. Dodnes si lidé, kteří jsou pokřtěni jako dospělí, vybírají nové jméno a často je to nové jméno pro nějaký program nebo výzva.

Znáte význam nebo příběh svého jména? Na koho svým jménem navazujete? (Význam a další nositele svého jména [můžete najít zde](#).)

Přečtete společně vybrané verše z Žd 12,1–2a. Připadně připomeňte postavy, které vypořádává autor v kap. 11.

Kdo je na vaší cestě víry takový svědek? Které biblické postavy jsou pro vás povzbudivé? Které postavy z dějin vás inspirují? Jsou takoví lidé i ve vašem příbuzenstvu, ve sboru? Je to příběh vašeho jmenovce/jmenovkyně, co vás povzbuzuje ve víře?

Nakreslete společně obraz podle Žd 12,1–2a. Sebe jak byste a celý oblak vašich svědků, kteří vás povzbuzují. Můžete společně obraz vytvořit mlčky, je to zajímavý způsob práce, když se domlouváte beze slov.

Pomůcky: kniha *Po kom se jmenujeme* (jiný zdroj [najdete zde](#)), velký papír a tužky, pastelky.

Varianta 2

V kruhu posíláme košík/misku na sbírku. Každý řekne, k čemu by košík mohl sloužit. Nápady se nesmí opakovat, mohou být bláznivé (na vybírání peněz, zvláštní pokrývka hlavy, miska na ovoce, atd.).

V druhém kole budeme vážnější — opět řekáme, k čemu by košík mohl sloužit, ale musí to být něco prospěšného druhým lidem, něco dobročinného. (Budeme do košíku sbírat potraviny, bude to miska na polévku pro bezdomovce, prodáme ji a peníze dáme chudým, atd.)

V našem kostele do tohoto košíku dáváme sbírku — napadá vás, vzpomenete si, na co se v kostele sbírá nebo sbíralo?

Jak se náš sbor zapojuje do pomoci lidem, kteří jsou na tom hůř než my?

Jak se vy osobně podílíte na pomoci druhým lidem? Jak mohu pomoci, potřebuju k tomu peníze?

Patří taková pomoc druhým lidem, solidarita, ke křesťanství a víře nutně, nebo si můžeme vybrat a nepomáhat?

Po diskuzi si přečtěte Sk 2,32–47, zvl. verše 41–47. Co z toho, co charakterizuje první sbor v Jeruzalémě, děláme i v našem sboru?

Pokud rozhovor vyústí do konkrétní pomoci, podpory, sbírky, tím lépe. Můžete představit projekty z vašeho okolí, nebo naopak projekty na podporu vzdálených lidí jako [Amnesty International](#) nebo [Hlas mučedníků](#), kde se dočtete o pronásledované církvi dneška.

Pomůcky: košík na sbírku, Bible, případně materiály projektu, webové stránky.

Přesah

Lochman upozorňuje na to, že z „ekumeny napříč dějinami“ nemusíme jen čerpat povzbuzení, ale že nás také zavazuje k tomu, abychom žádali spravedlnost pro zapomenuté, pro ty, kdo v minulosti byli umlčeni, vymazáni z dějepisu, fotografií, vzpomínek. „Divné dvacáté století“ v našem státě zná mnoho lidí, kteří zmizeli beze stopy — Židé, Němci, mučedníci nedemokratických režimů. I církve mají občas máslo na hlavě, jindy se naopak projevíly statečnost. Práci pro spravedlnost v současnosti dělá Amnesty International, Hlas mučedníků a další.

Sbírka v průběhu bohoslužeb je možností, jak zakomponovat solidaritu do bohoslužebného života církve. Mělo by logiku, kdybychom sbírku vykonali před večeří Páně, společně s dary chleba a vína bychom ji postavili na stůl Páně, do eucharistické modlitby by byla zahrnuta prosba za využití tohoto daru solidarity — znamení by tak mohlo výrazněji promluvit — bohoslužba není jen duchovní záležitost! Pokud jsou bohoslužby bez večeře Páně, pak by zařazení sbírky bylo vhodné při ohláškách, kde je znovu možnost vyjadřovat solidaritu — penězi i „pouhým“ vzpomenutím potřebných ve sboru i jinde.

Liturgie

Rituál

Na úvod jednotlivých hodin můžete společně s dětmi recitovat:

Věříme v Boha Otce, který nás stvořil, věříme v jeho Syna, který nás zachránil, věříme v Ducha svatého, který nás proměňuje.

Nebo (podle refrénu Svítá 372):

Víru nám dej, co úskalí zdolává, k doufání měj, když prchá z nás odvaha, lásku rozdávej.

Biblický text k zapamatování

Patříte k Boží rodině. (Ef 2,19c)

Okénko do bohoslužeb

Podle toho, která varianta vyprávění bude použita, se můžete ptát: *Co je důležité, když budete závodit? Připrava, dobré boty. Ale také fanoušci. Souvisí to nějak s další výpovědí vyznání víry? Nebo: Víte, co je to*

obcování? Souvisí to nějak se slovem obec? (Nechte děti odpovídat.) Ve starší verzi vyznání víry mluvíme o obcování svatých, v novější o společenství svatých — co to znamená, se dozví děti v nedělní. Nebo využijte příběhy z vyprávění pro předškolní děti. Spojuje je něco? Každý z nich by mohl vyprávět o tom, co je to společenství. O společenství svatých si budou děti v nedělní vyprávět.

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za všechny, kdo nás na naší cestě víry povzbuzují. Za naše rodiče, učitele, faráře, (doplťte)... děti, všechny, kdo za tebou šli v celých dějinách. Děkujeme ti, že jsou naším příkladem a povzbuzením. Prosíme i za nás, abychom pomáhali ostatním a povzbuzovali je. Amen.

Odkaz na píseň

[V sítí tomto pravme sobě, jaká radost v Páně domě](#)

[Radujme se vždy společně, vzdávající chválu vděčně](#)

[Pane, dej, ať nás nic už nerozdvojí](#)

[Já hledám stále dům svůj \(SV96\)](#)

[Bratry, sestry setkávám \(SV105\)](#)

[Jďte dál \(SV114\)](#)

[Jdou, stále jdou se zprávou \(SV115\)](#)

[Jedno jsme v Duchu svatém \(SV119\)](#)

[Posila na cestu \(SV135\)](#)

[Spolu lámejme chleba na kolenou](#)

[Zachovej nám víru dobrou \(SV389\)](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Krédo](#)

Biblický odkaz (kat)

[Židům 12,1–2](#)

[Židům 11](#)

[Skutky 2,37–47](#)